

Klimat- och näringsdepartementet
Enheten för cirkulär ekonomi, kemikalier och strålning
kn.remissvar@regeringskansliet.se
kn.cks.remisser@regeringskansliet.se

Yttrande angående Remittering av Statskontorets förslag till en ändamålsenlig och effektiv organisering av det tekniska stödet för kärnsäkerhet och strålskydd

Energimyndighetens ställningstagande

Energimyndigheten har tagit del av Statskontorets förslag till en ändamålsenlig och effektiv organisering av det tekniska stödet för kärnsäkerhet och strålskydd.

Energimyndigheten tillstyrker i huvudsak förslaget på organisering av en teknisk stödorganisation (TSO) för kärnsäkerhet och strålskydd genom en utökning av Strålsäkerhetsmyndighetens (SSM) organisation och uppdrag.

Energimyndigheten vill dock i detta remissvar lyfta några frågeställningar rörande föreliggande förslag.

Energimyndigheten delar Statskontorets bedömning att det finns risk att en annan organisering dränerar andra viktiga aktörer på kompetens i det korta perspektivet. I det längre perspektivet anser Energimyndigheten att en uppföljande analys bör göras gällande fördelarna med en extern organisering av TSO för kärnsäkerhet och strålskydd.

TSO:n blir en viktig samverkanspart för Energimyndigheten, precis som SSM är idag, inom kärnsäkerhet och strålskydd. Energimyndigheten ser positivt på möjligheten att kunna tillgodogöra sig TSO:ns spetskompetens, exempelvis mot en avgift.

Specifika synpunkter

Energimyndigheten bedömer att roller och ansvar rörande utredning, analys, främjande samt kompetensstöd behöver tydliggöras i högre utsträckning än det förslag som Statskontoret lämnar.

Det bör tydliggöras i vilken grad TSO:n kan agera i förhållande till industrin, exempelvis i kompetensförsörjningsfrågan, för att bland annat säkra SSM:s och TSO:ns opartiskhet mot industrin.

Enligt utredningen, sid 87, ska TSO:n kunna stödja regeringen inför investeringsbeslut i ny kärnkraft. Energimyndigheten anser att det bör förtydligas vilken roll TSO:n kan ha i att bistå regeringen i frågor som är främjande för ny kärnkraft. I promemorian Kompletterande bestämmelser om statligt stöd till företag för investeringar i ny kärnkraft (Fi2025/00825) anges det att SSM är en av de myndigheter som kan behöva bistå Regeringskansliet i beredningen av ett sådant ärende om finansiellt stöd. En sådan uppgift bör då falla på TSO:n, givet att den har en organisatorisk åtskillnad från resterande delen av SSM. I sådant fall menar Energimyndigheten att det är viktigt att chefen för TSO:n är oberoende från SSM:s generaldirektör, till exempel via att regeringen utser chefen så som utredningen föreslår.

Vidare bör det förtydligas i TSO:ns nationella kompetensuppdrag var avgränsningen går i förhållande till frågor som går utanför strålskydd och kärnsäkerhet och kan överlappa med Energimyndighetens sektorsansvar för energiförsörjning.

Energimyndigheten anser att det skulle stärka TSO:ns möjlighet att bidra till utvecklingen av ny kärnkraft om den omfattade hela SSM:s nuvarande ansvarsområde inom strålsäkerhet och inte endast de energirelaterade delarna. Eftersom områdena överlappar så minskar detta risken för att kompetens på SSM:s avdelning för normering och kunskapsutveckling, vars huvudsakliga arbetsuppgifter ej direkt relaterar till kärnenergi, måste uteslutas från TSO:n och att nu fungerande verksamhet splittras, samtidigt som det ökar TSO:ns möjlighet att svara upp mot ett varierande framtida behov.

Utredningen föreslår på sid 102 att TSO:n inte bör fatta några beslut om att finansiera forskning inom kärnsäkerhet och strålskydd. Däremot kan det inrymmas i TSO:ns verksamhet att bedöma ansökningars kvalitet och genomförbarhet. Utredningen menar att en del av de medel som kan användas för administration relaterad till forskning i så fall bör kunna finansiera TSO:n. Energimyndigheten anser att det bör klargöras att sådant arbete inom TSO:n finansieras genom avgifter och inte genom att TSO:n själv söker finansiering från SSM eller andra forskningsfinansierande organisationer i utlysningar eller program.

Energimyndigheten menar att en ändamålsenlig finansiering krävs för att åstadkomma en organisation som motsvarar regeringens förväntningar på att bidra till utvecklingen av ny kärnkraft. Energimyndigheten ställer sig frågande till om den beräknade kostnaden för uppstartfasen på 6 miljoner kronor, som anges på sid 103, är tillräcklig.

Energimyndigheten bedömer att kärnsäkerhet och strålskydd är ett brett område som omfattar mer än enbart energirelaterade frågor. Energimyndigheten anser därför inte att det är lämpligt att Energimyndigheten huserar ett TSO-kansli såsom beskrivs i den alternativa utformning av TSO:n som presenteras på sid 115 i utredningen.

Beslut i detta ärende har fattats av tillförordnade generaldirektören Caroline Asserup.

Vid den slutliga handläggningen har därutöver deltagit chefsjuristen Rikard Janson, avdelningschefen Peter Engdahl och tillförordnade enhetschefen Maria Alm samt handläggarna Martin Löfgren och Marie Claesson. Föredragande har varit handläggaren Marie Claesson.

Detta beslut är elektroniskt signerat i Energimyndighetens ärendehanteringssystem och saknar därför underskrift